

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (druhého senátu)

21. července 2011 *

Ve věci C-104/10,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím High Court (Irsko) ze dne 29. ledna 2010, došlým Soudnímu dvoru dne 24. února 2010,

Patrick Kelly

proti

National University of Ireland (University College, Dublin),

SOUDNÍ DVŮR (druhý senát),

ve složení J.N. Cunha Rodrigues, předseda senátu, A. Arabadžev, A. Rosas (zpravodaj), U. Lõhmus a P. Lindh, soudci,

generální advokát: P. Mengozzi,
vedoucí soudní kanceláře: L. Hewlett, vrchní rada,

* Jednací jazyk: angličtina.

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 13. ledna 2011,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za P. Kellyho jím samým,
- za National University of Ireland M. Bolger, SC, pověřenou E. O’Sullivanem, solicitor,
- za německou vládu J. Möllerem, jako zmocněncem,
- za Evropskou komisi M. van Beekem a N. Yerrell, jako zmocněnci,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

Rozsudek

¹ Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu unijního práva, a konkrétně článku 4 směrnice Rady 76/207/EHS ze dne 9. února 1976 o zavedení zásady

rovného zacházení pro muže a ženy, pokud jde o přístup k zaměstnání, odbornému vzdělávání a postupu v zaměstnání a o pracovní podmínky (Úř. věst. L 39, s. 40; Zvl. vyd. 05/01, s. 187), čl. 4 odst. 1 směrnice Rady 97/80/ES ze dne 15. prosince 1997 o důkazním břemenu v případech diskriminace na základě pohlaví (Úř. věst. 1998, L 14, s. 6; Zvl. vyd. 05/03, s. 264) a čl. 1 bodu 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/73/ES ze dne 23. září 2002, kterou se mění směrnice 76/207 (Úř. věst. L 269, s. 15; Zvl. vyd. 05/04, s. 255).

- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi P. Kellym a National University of Ireland (University College, Dublin) (dále jen „UCD“) poté, co UCD odmítla zpřístupnit dokumenty v neupraveném znění týkající se postupu při výběru žadatelů o odborné vzdělávání.

Právní rámec

Unijní právní úprava

Směrnice 76/207

- 3 Směrnice 76/207 použitelná v době rozhodné z hlediska skutečností, které vedly k podání stížnosti pro diskriminaci na základě pohlaví, a sice v průběhu měsíců března a dubna 2002, stanovila ve svém článku 4:

„Uplatňování zásady rovného zacházení, pokud jde o přístup ke všem druhům a ke všem úrovním odborného poradenství pro volbu povolání, odborného vzdělávání, dalšího odborného vzdělávání a rekvalifikace, znamená, že členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby:

- a) byly zrušeny všechny právní a správní předpisy, které odporují zásadě rovného zacházení;
- b) byla nebo mohla být prohlášena za neplatná nebo mohla být změněna všechna ustanovení kolektivních smluv, individuálních pracovních smluv, vnitřních předpisů podniků a předpisů upravujících postavení svobodných povolání, která odporují zásadě rovného zacházení;
- c) aniž je dotčena samospráva přiznaná v některých členských státech určitým soukromým vzdělávacím zařízením, byly odborné poradenství, odborné vzdělávání, další odborné vzdělávání a rekvalifikace přístupny na základě stejných kritérií a na stejných úrovních bez jakékoli diskriminace na základě pohlaví.“

4 Článek 6 téže směrnice stanovil:

„Členské státy zavedou do svého právního řádu nezbytná opatření, aby umožnily každé osobě, která se cítí poškozena nedodržením zásady rovného zacházení ve smyslu článků 3, 4 a 5, domáhat se nápravy soudní cestou případně poté, co se obrátila na jiné příslušné orgány.“

Směrnice 2002/73

- 5 Směrnice 76/207 byla změněna směrnicí 2002/73, jejíž čl. 2 odst. 1 první pododstavec stanoví, že členské státy uvedou v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí nejpozději do 5. října 2005.
- 6 Směrnice 2002/73 zejména zrušuje článek 4 směrnice 76/207 a v souladu se svým čl. 1 bodem 3 upravuje znění článku 3 uvedené směrnice 76/207 takto:

„1. Uplatňování zásady rovného zacházení znamená vyloučení jakékoli přímé nebo nepřímé diskriminace na základě pohlaví ve veřejném i soukromém sektoru, včetně veřejnoprávních subjektů, pokud jde o:

[...]

- b) přístup ke všem typům a úrovním poradenství pro volbu povolání, odborného vzdělávání, dalšího odborného vzdělávání a rekvalifikace včetně pracovní praxe;

[...]

2. K tomuto účelu přijmou členské státy nezbytná opatření k zajištění toho, aby:

- a) byly zrušeny všechny právní a správní předpisy, které odporují zásadě rovného zacházení;
- b) byla nebo mohla být prohlášena za neplatná od samého počátku nebo aby byla změněna všechna ustanovení individuálních pracovních smluv, kolektivních smluv, vnitřních řádů podniků a statutů svobodných povolání a organizací zaměstnanců a zaměstnavatelů, která odporují zásadě rovného zacházení.“

Směrnice 97/80

- 7 Směrnice 97/80, jejíž datum pro provedení bylo stanoveno na 1. leden 2001, zavádí pravidla týkající se důkazního břemene v případech diskriminace na základě pohlaví.
- 8 Podle třináctého bodu odůvodnění této směrnice posouzení skutečností, které vedou ke zjištění, že došlo k přímé nebo nepřímé diskriminaci, náleží vnitrostátním soudním nebo jiným příslušným orgánům v souladu s vnitrostátním právem nebo zvyklostmi.
- 9 V souladu s osmnáctým bodem odůvodnění téže směrnice Soudní dvůr Evropských společenství rozhodl, že pravidla o důkazním břemeni musí být upravena pro případy,

kdy určité skutečnosti nasvědčují diskriminaci, a že pro účinné uplatnění zásady rovného zacházení musí v takových případech důkazní břemeno přejít na žalovaného.

- ¹⁰ Podle článku 1 uvedené směrnice je účelem této směrnice zajistit, aby opatření přijatá členskými státy k provedení zásady rovného zacházení byla účinnější, aby se umožnilo všem osobám, které se cítí poškozeny tím, že v jejich případě nebyla dodržena zásada rovného zacházení, vymáhat své právo v soudním řízení poté, co se případně obrátily na jiné příslušné orgány.
- ¹¹ Podle čl. 3 odst. 1 písm. a) směrnice 97/80 se tato směrnice vztahuje na situace, na něž se vztahuje zejména směrnice 76/207.
- ¹² Článek 4 odst. 1 směrnice 97/80 zní takto:

„Členské státy přijmou v souladu se svými vnitrostátními soudními systémy nezbytná opatření, aby pokud se určitá osoba cítí poškozena nedodržením zásady rovného zacházení a předloží [doloží] soudu nebo jinému příslušnému orgánu skutečnosti nasvědčující tomu, že došlo k přímé nebo nepřímé diskriminaci, příslušelo žalovanému prokázat, že nedošlo k porušení zásady rovného zacházení.“

Vnitrostátní právní úprava

- ¹³ Z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že zásady týkající se zpřístupnění dokumentů podle Order 57A rule 6(6) Circuit Court Rules odpovídají zásadám týkajícím se předávání písemností („discovery“) a nahlížení do dokumentů („inspection“) Order 32 Rules of the Circuit 2001-2006 a Order 31 Rules of the Superior Courts 1986 v platném znění.
- ¹⁴ Podle těchto pravidel se předání dokumentu povolí tehdy, pokud lze prokázat, že tento dokument je relevantní pro otázky vznesené ve sporu, a zvláště že tento dokument je nezbytný pro spravedlivé rozhodnutí sporu.
- ¹⁵ Bez ohledu na to, zda je dokument považován za relevantní a nezbytný, jeho poskytnutí lze odmítnout zejména tehdy, pokud je tento dokument „tajný“ nebo se na něj vztahují předpisy o důvěrnosti.
- ¹⁶ V případě rozporu mezi právem na předání dokumentu na straně jedné a povinností chránit důvěrnost nebo dodržet jakoukoliv další povinnost nebo právo v opačném smyslu na straně druhé musí vnitrostátní soud, kterému byl spor předložen, poměřit povahu takto formulované žádosti a dovolávaného stupně důvěrnosti se zájmem veřejnosti na úplném zpřístupnění v rámci výkonu spravedlnosti.

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 17 Patrick Kelly je kvalifikovaným vysokoškolským učitelem s bydlištěm v Dublinu.
- 18 UCD je zařízením vysokoškolského vzdělávání. Pro akademické roky 2002–2004 nabízela UCD studijní program nazvaný „Masters degree in Social Science (Social Worker) mode A“ (magistr společenských věd (sociální pracovník) typ A).
- 19 Dne 23. prosince 2001 podal P. Kelly u výše uvedené univerzity žádost o přijetí do tohoto programu. Po ukončení řízení o výběru žadatelů byl dopisem ze dne 15. března 2002 informován, že neuspěl.
- 20 Vzhledem k tomu, že P. Kelly nebyl s tímto rozhodnutím spokojen, podal v dubnu 2002 formální stížnost pro diskriminaci na základě pohlaví k Director of the Equality Tribunal (předseda soudu pro rovné zacházení), když tvrdil, že měl vyšší kvalifikaci než žadatelka, která byla vybrána k účasti ve výše uvedeném studijním programu.
- 21 Dne 2. listopadu 2006 Equality Office, kterého Director of the Equality Tribunal pověřil projednáním stížnosti podané P. Kellym, vydal rozhodnutí, že stěžovatel *prima facie* přesvědčivě neprokázal diskriminaci na základě pohlaví. Patrick Kelly podal proti tomuto rozhodnutí odvolání k Circuit Court (okresní soud).

- 22 Patrick Kelly rovněž podal dne 4. ledna 2007 žádost podle Order 57A rule 6(6) Circuit Court Rules, která byla předána Circuit Court, kterou se domáhal, aby UCD poskytla kopie dokumentů, které byly uvedeny v této žádosti („disclosure“, dále jen „žádost o zpřístupnění“). Tato žádost se týkala poskytnutí kopií uschovaných registračních formulářů, dokumentů připojených v přílohách nebo vložených do uvedených formulářů, jakož i „hodnotících listů“ žadatelů, jejichž registrační formuláře byly uschovány.
- 23 Předseda Circuit Court zamítl žádost o zpřístupnění usnesením ze dne 12. března 2007. Dne 14. března 2007 podal P. Kelly opravný prostředek proti tomuto usnesení k High Court.
- 24 Dne 23. dubna 2007 P. Kelly rovněž podal žádost k High Court, jíž se domáhal, aby tento soud podal žádost o rozhodnutí o předběžné otázce k Soudnímu dvoru Evropských společností. Dne 14. března 2008 tento vnitrostátní soud shledal, že podání žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce je předčasné, neboť ještě nerozhodl o otázce, zda bylo možno povolit přístup k dotčeným dokumentům na základě vnitrostátního práva. Po přezkumu High Court dospěl k závěru, že na základě tohoto práva UCD nemusela zpřístupnit v neupravené formě dokumenty, jejichž předložení P. Kelly požadoval.
- 25 Vzhledem k tomu, že High Court měl pochybnosti o tom, zda je zamítnutí žádosti o zpřístupnění v souladu s unijním právem, či nikoliv, rozhodl se přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Opravňuje čl. 4 odst. 1 směrnice 97/80 [...] žadatele o odborné vzdělávání, který je přesvědčen, že mu byl odepřen přístup k odbornému vzdělávání, protože ve vztahu k němu nebyla uplatněna zásada rovného zacházení, k přístupu k informacím

o příslušné způsobilosti dalších žadatelů o dotčené vzdělávání, zejména žadatelů, jimž nebyl odepřen přístup k odbornému vzdělávání, aby žadatel mohl, soudu nebo jinému příslušnému orgánu doložit skutečnosti nasvědčující tomu, že došlo k přímé nebo nepřímé diskriminaci?

- 2) Opravňuje článek 4 směrnice 76/207 [...] žadatele o odborné vzdělávání, který je přesvědčen, že mu byl odepřen přístup k odbornému vzdělávání ,na základě stejných kritérií‘ a že byl diskriminován ,na základě pohlaví‘, pokud jde o přístup k odbornému vzdělávání, k přístupu k informacím, které má poskytovatel studijního programu o příslušné způsobilosti dalších žadatelů o dotčené vzdělávání, zejména žadatelů, jimž nebyl odepřen přístup k odbornému vzdělávání?

- 3) Opravňuje čl. [1 bod 3] směrnice 2002/73 [...], zakazující ,přímou nebo nepřímou diskriminaci na základě pohlaví‘, pokud jde o ,přístup‘ k odbornému vzdělávání, žadatele o odborné vzdělávání, který prohlašuje, že byl diskriminován ,na základě pohlaví‘, pokud jde o přístup k odbornému vzdělávání, k přístupu k informacím, které má poskytovatel studijního programu o příslušné způsobilosti dalších žadatelů o dotčené vzdělávání, zejména žadatelů, jimž nebyl odepřen přístup k odbornému vzdělávání?

- 4) Liší se povaha povinnosti upravené v čl. 267 odst. 3 SFEU podle toho, zda má členský stát právní systém založený na zásadě projednací (na rozdíl od právního systému založeného na zásadě vyšetřovací), a pokud ano, do jaké míry?

- 5) Může být právo na přístup k informacím podle výše uvedených směrnic ovlivněno působením [unijních] právních předpisů nebo vnitrostátních předpisů týkajících se důvěrnosti?“

K předběžným otázkám

K první otázce

- ²⁶ Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 4 odst. 1 směrnice 97/80 musí být vykládán v tom smyslu, že stanoví právo žadatele o odborné vzdělávání, který má za to, že mu by odepřen přístup k tomuto vzdělávání z důvodu nedodržení zásady rovného zacházení, na přístup k informacím o dalších žadatelích o totéž vzdělávání, které má poskytovatel uvedeného vzdělávání, aby mohl doložit „skutečnosti nasvědčující tomu, že došlo k přímé nebo nepřímé diskriminaci“ v souladu s uvedeným ustanovením.

Argumentace účastníků řízení

- ²⁷ Patrick Kelly tvrdí, že čl. 4 odst. 1 směrnice 97/80 přiznává právo osobě, která se cítí poškozena nedodržením zásady rovného zacházení, na přístup k informacím, které – v případě, že tato zásada na ni neprávem nebyla uplatněna – soudu nebo jinému příslušnému orgánu prokazují nebo pomáhají prokázat skutečnosti nasvědčující tomu,

že došlo k přímé nebo nepřímé diskriminaci. Pro žadatele o odborné vzdělávání, který se cítí poškozen nedodržením uvedené zásady, to zahrnuje informace týkající se způsobilosti dalších žadatelů.

- 28 Německá vláda tvrdí, že znění čl. 4 odst. 1 směrnice 97/80 neobsahuje žádný údaj ohledně přiznání práva na informace. Toto ustanovení upravuje, jak tvrdí rovněž UCD a Evropská komise, podmínky, za nichž došlo k přenosu důkazního břemene ze žalobce na žalovaného. Podle jejich názoru k tomuto přenosu dochází pouze v případech, kdy žadatel již doložil skutečnosti nasvědčující tomu, že došlo k přímé nebo nepřímé diskriminaci.

Závěry Soudního dvora

- 29 Směrnice 97/80 ve svém čl. 4 odst. 1 uvádí, že členské státy přijmou nezbytná opatření, aby pokud se určitá osoba cítí poškozena nedodržením zásady rovného zacházení a doloží soudu nebo jinému příslušnému orgánu skutečnosti nasvědčující tomu, že došlo k přímé nebo nepřímé diskriminaci, příslušelo žalovanému prokázat, že nedošlo k porušení uvedené zásady (viz rozsudek ze dne 10. března 2005, Nikoloudi, C-196/02, Sb. rozh. s. I-1789, bod 68).
- 30 Je tedy nejprve na osobě, která se cítí poškozena nedodržením zásady rovného zacházení, aby doložila skutečnosti nasvědčující tomu, že došlo k přímé nebo nepřímé

diskriminaci. Výlučně v případě, kdy tato osoba doloží tyto skutečnosti, žalovanému pak dále přísluší prokázat, že nedošlo k porušení zásady zákazu diskriminace.

- 31 V tomto ohledu z třináctého bodu odůvodnění směrnice 97/80 vyplývá, že posouzení skutečností nasvědčujících tomu, že došlo k přímé nebo nepřímé diskriminaci, náleží vnitrostátním soudním nebo jiným příslušným orgánům v souladu s vnitrostátním právem nebo zvyklostmi.
- 32 V důsledku toho předkládajícímu soudu nebo jinému příslušnému irskému orgánu náleží v souladu s irským právem nebo zvyklostmi posoudit, zda P. Kelly doložil skutečnosti nasvědčující tomu, že došlo k přímé nebo nepřímé diskriminaci.
- 33 Je však třeba upřesnit, že účelem směrnice 97/80 je v souladu s jejím článkem 1 zajistit, aby opatření přijatá členskými státy k provedení zásady rovného zacházení byla účinnější, aby se umožnilo všem osobám, které se cítí poškozeny tím, že v jejich případě nebyla dodržena zásada rovného zacházení, vymáhat své právo v soudním řízení poté, co se případně obrátily na jiné příslušné orgány.
- 34 Článek 4 odst. 1 uvedené směrnice sice nestanoví zvláštní právo pro osobu, která se cítí poškozena nedodržením zásady rovného zacházení, na přístup k informacím, aby mohla doložit „skutečnosti nasvědčující tomu, že došlo k přímé nebo nepřímé diskriminaci“ v souladu s tímto ustanovením, nic to však nemění na tom, že nelze vyloučit,

že by odepření informací ze strany žalovaného v rámci doložení takových skutečností mohlo ohrozit dosažení cíle sledovaného touto směrnicí, a tím uvedené ustanovení zbavit užitečného účinku.

- 35 V tomto ohledu je třeba připomenout, že členské státy nemohou použít právní úpravu, která může ohrozit dosažení cílů sledovaných směrnicí, a tím ji zbavit užitečného účinku (viz rozsudek ze dne 28. dubna 2011, El Dridi, C-61/11 PPU, Sb. rozh. s. I-3015, bod 55).
- 36 Podle druhého a třetího pododstavce čl. 4 odst. 3 SEU totiž členské státy zejména „učiní veškerá vhodná obecná nebo zvláštní opatření k plnění závazků, které vyplývají ze Smluv nebo z aktů [unijních] orgánů,“ a „zdrží se všech opatření, jež by mohla ohrozit dosažení cílů Unie“, včetně cílů sledovaných směrnicemi (viz výše uvedený rozsudek El Dridi, bod 56).
- 37 V projednávaném případě však z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že ačkoliv předseda Circuit Court zamítl žádost o zpřístupnění dokumentů, je třeba konstatovat, že UCD navrhla poskytnout P. Kellymu část informací, které požadoval, což P. Kelly nezpochybňuje.
- 38 Na první otázku je tudíž třeba odpovědět tak, že čl. 4 odst. 1 směrnice 97/80 musí být vykládán v tom smyslu, že nestanoví právo žadatele o odborné vzdělávání, který má za to, že mu byl přístup k uvedenému vzdělávání odepřen z důvodu nedodržení zásady rovného zacházení, na přístup k informacím o dalších žadatelích o totéž vzdělávání, které má poskytovatel uvedeného vzdělávání, aby mohl doložit „skutečnosti nasvědčující tomu, že došlo k přímé nebo nepřímé diskriminaci“ v souladu s uvedeným ustanovením.

- 39 Nelze však vyloučit, že by odepření informací ze strany žalovaného v rámci doložení těchto skutečností mohlo ohrozit dosažení cíle sledovaného uvedenou směrnicí, a tím zbavit zejména čl. 4 odst. 1 této směrnice jeho užitečného účinku. Předkládajícemu soudu přísluší ověřit, zda se ve věci v původním řízení jedná o tento případ.

Ke druhé a třetí otázce

- 40 Podstatou druhé a třetí otázky předkládajícího soudu, které je třeba zkoumat společně, je, zda článek 4 směrnice 76/207 nebo čl. 1 bod 3 směrnice 2002/73 musí být vykládány v tom smyslu, že stanoví právo žadatele o odborné vzdělávání na přístup k informacím o způsobilosti dalších žadatelů o totéž vzdělávání, které má poskytovatel tohoto vzdělávání, pokud má tento žadatel buď za to, že neměl přístup k uvedenému vzdělávání za stejných kritérií jako další žadatelé a že byl obětí diskriminace na základě pohlaví, na kterou se vztahuje týž článek 4, anebo si stěžuje, že byl obětí diskriminace na základě pohlaví, na kterou se vztahuje uvedený čl. 1 bod 3, pokud jde o přístup k tomuto odbornému vzdělávání.

Argumentace účastníků řízení

- 41 Patrick Kelly je toho názoru, že článek 4 směrnice 76/207, jakož i čl. 1 bod 3 směrnice 2002/73, přiznávají právo tomu, kdo má za to, že mu byl odepřen přístup k odbornému vzdělávání z důvodu diskriminace na základě pohlaví, na získání informací o způsobilosti dalších žadatelů o dotčené odborné vzdělávání.

- 42 Německá vláda a Komise tvrdí, že uvedená ustanovení představují hmotněprávní pravidla týkající se zákazu diskriminace na základě pohlaví a že se nezabývají otázkou procesních pravidel. Mají za to, že tato ustanovení nejsou formulována natolik konkrétně, aby umožňovala dospět k závěru, že z nich vyplývá právo na provedení určitého opatření, jako je právo na informace.

Závěry Soudního dvora

- 43 Ze znění článku 4 směrnice 76/207 nebo čl. 1 bodu 3 směrnice 2002/73 nevyplývá, že žadatel o odborné vzdělávání má právo na přístup k informacím, které má poskytovatel tohoto vzdělávání o způsobilosti dalších žadatelů o totéž vzdělávání.
- 44 Článek 4 písm. c) směrnice 76/207 totiž stanoví, že uplatňování zásady rovného zacházení, pokud jde o přístup ke všem druhům a ke všem úrovním odborného vzdělávání, znamená, že členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby bylo odborné vzdělávání přístupno na základě stejných kritérií a na stejných úrovních bez jakékoli diskriminace na základě pohlaví, aniž je dotčena samospráva přiznaná v některých členských státech určitým soukromým vzdělávacím zařízením.
- 45 Článek 1 bod 3 směrnice 2002/73 stanoví, že uplatňování zásady rovného zacházení znamená vyloučení jakékoli přímé nebo nepřímé diskriminace na základě pohlaví ve veřejném i soukromém sektoru, včetně veřejnoprávních subjektů, pokud jde o přístup ke všem typům a úrovním poradenství pro volbu povolání, odborného vzdělávání, dalšího odborného vzdělávání a rekvalifikace včetně pracovní praxe. K tomuto účelu

přijmou členské státy nezbytná opatření k zajištění toho, aby byly zrušeny všechny právní a správní předpisy, které odporují zásadě rovného zacházení.

⁴⁶ Cílem uvedených ustanovení je provedení zásady rovného zacházení stran přístupu k odbornému vzdělávání, ale tato ustanovení rovněž v souladu s čl. 288 třetím pododstavcem SFEU ponechávají pravomoc vnitrostátním orgánům, pokud jde o formu a prostředky přijetí nezbytných opatření k zajištění toho, aby byly zrušeny „všechny právní a správní předpisy“, které odporují uvedené zásadě.

⁴⁷ Z uvedených ustanovení tedy nelze vyvodit zvláštní povinnost, jejímž cílem by bylo umožnit žadatelům o odborné vzdělávání přístup k informacím o způsobilosti dalších žadatelů o toto vzdělávání.

⁴⁸ Na druhou a třetí otázku je tedy třeba odpovědět tak, že článek 4 směrnice 76/207 nebo čl. 1 bod 3 směrnice 2002/73 musí být vykládány v tom smyslu, že nestanoví právo žadatele o odborné vzdělávání na přístup k informacím o způsobilosti dalších žadatelů o totéž vzdělávání, které má poskytovatel tohoto vzdělávání, pokud má tento žadatel buď za to, že neměl přístup k tomuto vzdělávání za stejných kritérií jako další žadatelé a že byl obětí diskriminace na základě pohlaví, na kterou se vztahuje tento článek 4, anebo si stěžuje, že byl obětí diskriminace na základě pohlaví, na kterou se vztahuje uvedený čl. 1 bod 3, pokud jde o přístup k tomuto odbornému vzdělávání.

K páté otázce

⁴⁹ Svou pátou otázkou, kterou je třeba zkoumat před čtvrtou otázkou, se předkládající soud táže, zda právo získat informace na základě směrnic 76/207, 97/80 a 2002/73 může být dotčeno unijními právními předpisy nebo vnitrostátními právními předpisy v oblasti důvěrnosti.

⁵⁰ S ohledem na odpovědi poskytnuté na tři první otázky a vzhledem k tomu, že v rámci řízení podle článku 267 SFEU nemá Soudní dvůr pravomoc k výkladu vnitrostátního práva, jelikož tento úkol přísluší výlučně předkládajícímu soudu (viz rozsudky ze dne 7. září 2006, Marrosu a Sardino, C-53/04, Sb. rozh. s. I-7213, bod 54, a ze dne 18. listopadu 2010, Georgiev, C-250/09 a C-268/09, Sb. rozh. s. I-11869, bod 75), je třeba pátou otázku chápat v tom smyslu, že se předkládající soud v podstatě táže, zda případné právo dovolávat se některé ze směrnic uvedených ve třech prvních otázkách za účelem přístupu k informacím, které má poskytovatel odborného vzdělávání o způsobilosti žadatelů o toto vzdělávání, může být dotčeno unijními právními předpisy v oblasti důvěrnosti.

Argumentace účastníků řízení

⁵¹ Patrick Kelly má za to, že právo přiznané na základě právně závazného unijního aktu, včetně směrnice, jak je definována v čl. 288 třetím pododstavci SFEU, nemůže být dotčeno vnitrostátními právními předpisy nebo jejich provedením, ale může být dotčeno výlučně jiným právně závazným unijním aktem.

- 52 UCD a německá vláda mají za to, že je na tuto otázku třeba odpovědět pouze podpůrně, neboť takové právo na informace, jaké je popsáno žalobcem v původním řízení, neexistuje na základě článku 4 směrnice 76/207 ani čl. 1 bodu 3 směrnice 2001/73. Kdyby však Soudní dvůr došel k závěru, že tato ustanovení P. Kellymu takové právo přiznávají, důvěrnost, která je institutem unijního práva a je zakotvena v několika unijních aktech, by podle nich převládla nad tímto právem na informace.

Závěry Soudního dvora

- 53 Úvodem je třeba připomenout, že Soudní dvůr v bodě 38 tohoto rozsudku shledal, že čl. 4 odst. 1 směrnice 97/80 nestanoví právo žadatele o odborné vzdělávání, který má za to, že mu byl přístup k němu odepřen z důvodu nedodržení zásady rovného zacházení, na přístup k informacím o způsobilosti dalších žadatelů o totéž vzdělávání, které má poskytovatel uvedeného vzdělávání, aby mohl doložit „skutečnosti nasvědčující tomu, že došlo k přímé nebo nepřímé diskriminaci“ v souladu s uvedeným ustanovením.
- 54 Nicméně v bodě 39 tohoto rozsudku bylo rovněž shledáno, že nelze vyloučit, že by odepření informací ze strany žalovaného v rámci doložení takovýchto skutečností mohlo ohrozit dosažení cíle sledovaného směrnicí 97/80, a tím zbavit zejména uvedený čl. 4 odst.1 jeho užitečného účinku.
- 55 Při posuzování těchto okolností musí vnitrostátní soudní nebo jiné příslušné orgány zohlednit pravidla týkající se důvěrnosti vyplývající z unijních právních aktů, jako je směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů (Úř. věst. L 281, s. 31; Zvl. vyd. 13/15, s. 355) a směrnice Evropského

parlamentu a Rady 2002/58/ES ze dne 12. července 2002 o zpracování osobních údajů a ochraně soukromí v odvětví elektronických komunikací (směrnice o soukromí a elektronických komunikacích) (Úř. věst. L 201, s. 37; Zvl. vyd. 13/29, s. 514), ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/136/ES ze dne 25. listopadu 2009 (Úř. věst. L 337, s. 11). Ochrana osobních údajů je rovněž stanovena v článku 8 Listiny základních práv Evropské unie.

- 56 Na pátou otázku je tedy třeba odpovědět tak, že v případě, že by se žadatel o odborné vzdělávání mohl dovolávat směrnice 97/80 za účelem přístupu k informacím, které má poskytovatel tohoto vzdělávání o způsobilosti dalších žadatelů o toto vzdělávání, toto právo na přístup k informacím může být dotčeno unijními právními předpisy v oblasti důvěrnosti.

Ke čtvrté otázce

- 57 Svou čtvrtou otázkou se předkládající soud táže, zda se povaha povinnosti stanovené v čl. 267 třetím pododstavci SFEU liší podle toho, zda v dotčeném členském státě existuje právní systém založený na zásadě projednací, nebo právní systém založený na zásadě vyšetřovací, a pokud ano, do jaké míry.

Argumentace účastníků řízení

- 58 Patrick Kelly tvrdí, že povinnost vnitrostátního soudu rozhodujícího v rámci právního systému založeného na zásadě projednací pokládat předběžné otázky Soudnímu dvoru je širší než u soudu členského státu, v němž existuje právní systém založený na zásadě vyšetřovací, neboť v právním systému založeném na zásadě projednací jsou to

účastníci řízení, a nikoliv soud sám, kdo diktuje formu, obsah a průběh řízení. V tomto systému totiž vnitrostátní soud nemůže věcně změnit otázku vznesenou jedním z účastníků řízení nebo předložit Soudnímu dvoru vlastní názor ohledně způsobu, jakým by o otázce mělo být rozhodnuto.

- ⁵⁹ UCD, německá vláda a Komise se shodují na tom, že povaha povinnosti stanovené v čl. 267 třetím pododstavci SFEU nezávisí na zvláštních znacích právních systémů členských států. Kromě toho z rozsudku ze dne 6. října 1982, Cilfit a další (283/81, Recueil, s. 3415) vyplývá, že vnitrostátnímu soudu náleží rozhodnou o tom, zda, a případně jakým způsobem, je třeba položit předběžné otázky.

Závěry Soudního dvora

- ⁶⁰ Z ustálené judikatury Soudního dvora vyplývá, že článek 267 SFEU zavádí mechanismus řízení o předběžné otázce, jehož cílem je zabránit rozdílnému výkladu unijního práva, které mají vnitrostátní soudy použít, a zajišťuje takové použití tím, že nabízí vnitrostátnímu soudu prostředek k odstranění obtíží, které by mohl vyvolávat požadavek přiznat unijnímu právu jeho plný účinek v rámci soudních systémů členských států (viz v tomto smyslu posudek 1/09 ze dne 8. března 2011, Sb. rozh. s. I-1137, bod 83 a citovaná judikatura).
- ⁶¹ Článek 267 SFEU totiž přiznává vnitrostátním soudům možnost, případně jim ukládá povinnost, podat žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, jakmile soud, buď na návrh účastníků řízení, nebo i bez návrhu, dospěje k závěru, že základ sporu zahrnuje otázku, kterou je třeba vyřešit, spadající pod první pododstavec tohoto článku. Z toho vyplývá, že vnitrostátní soudy mají tu nejširší možnost obrátit se na Soudní dvůr, mají-li za to, že věc, kterou projednávají, vyvolává otázky týkající se výkladu či posouzení platnosti ustanovení unijního práva, které vyžadují jejich rozhodnutí (viz zejména rozsudky ze dne 16. prosince 2008, Cartesio, C-210/06, Sb. rozh. s. I-9641, bod 88,

a ze dne 22. června 2010, Melki a Abdeli, C-188/10 a C-189/10, Sb. rozh. s. I-5667, bod 41).

- ⁶² Kromě toho Soudní dvůr již rozhodl, že systém zavedený článkem 267 SFEU za účelem zajištění jednotného výkladu unijního práva v členských státech zavádí přímou spolupráci mezi Soudním dvorem a vnitrostátními soudy na základě řízení, v němž účastníci nemají žádnou možnost iniciativy (viz zejména výše uvedený rozsudek *Cartesio*, bod 90).
- ⁶³ V tomto ohledu řízení o předběžné otázce spočívá na dialogu mezi soudy, jehož zahájení zcela závisí na tom, jak vnitrostátní soud posoudí relevanci a nezbytnost předběžné otázky (výše uvedený rozsudek *Cartesio*, bod 91).
- ⁶⁴ Vnitrostátnímu soudu přísluší posoudit, zda je výklad unijního právního pravidla nezbytný k tomu, aby mu umožnil rozhodnout o sporu, který mu byl předložen, a s přihlédnutím k mechanismu řízení stanoveného v článku 267 SFEU přísluší témuž soudu též rozhodnout, jakým způsobem musejí být tyto otázky formulovány.
- ⁶⁵ Ačkoliv uvedený soud může vyzvat strany sporu, jenž mu byl předložen, k navržení formulací, které bude možno využít ke stylizaci předběžných otázek, nic to nemění na tom, že pouze jemu samému přísluší v poslední fázi rozhodnout jak o jejich formě, tak o jejich obsahu.

- ⁶⁶ Na čtvrtou otázku je proto třeba odpovědět tak, že povinnost stanovená v čl. 267 odst. 3 SFEU se neliší podle toho, zda v dotčeném členském státě existuje právní systém založený na zásadě projednací, nebo právní systém založený na zásadě vyšetřovací.

K nákladům řízení

- ⁶⁷ Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (druhý senát) rozhodl takto:

- 1) Článek 4 odst. 1 směrnice Rady 97/80/ES ze dne 15. prosince 1997 o důkazním břemenu v případech diskriminace na základě pohlaví musí být vykládán v tom smyslu, že nestanoví právo žadatele o odborné vzdělávání, který má za to, že mu byl přístup k němu odepřen z důvodu nedodržení zásady rovného zacházení, na přístup k informacím o způsobilosti dalších žadatelů o totéž vzdělávání, které má poskytovatel uvedeného vzdělávání, aby mohl doložit „skutečnosti nasvědčující tomu, že došlo k přímé nebo nepřímé diskriminaci“ v souladu s uvedeným ustanovením.

Nelze však vyloučit, že by odepření informací ze strany žalovaného v rámci doložení takovýchto skutečností mohlo ohrozit dosažení cíle sledovaného

uvedenou směrnicí, a tím zbavit zejména čl. 4 odst. 1 uvedené směrnice jeho užitečného účinku. Předkládajícímu soudu přísluší ověřit, zda se ve věci v původním řízení jedná o tento případ.

- 2) Článek 4 směrnice Rady 76/207/EHS ze dne 9. února 1976 o zavedení zásady rovného zacházení pro muže a ženy, pokud jde o přístup k zaměstnání, odbornému vzdělávání a postupu v zaměstnání a o pracovní podmínky, nebo čl. 1 bod 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/73/ES ze dne 23. září 2002, kterou se mění směrnice 76/207, musí být vykládány v tom smyslu, že nestanoví právo žadatele o odborné vzdělávání na přístup k informacím, které má poskytovatel téhož vzdělávání o způsobilosti dalších žadatelů o totéž vzdělávání, pokud má tento žadatel buď za to, že neměl přístup k tomuto vzdělávání za stejných kritérií jako další žadatelé a že byl obětí diskriminace na základě pohlaví, na kterou se vztahuje tento článek 4, anebo si stěžuje, že byl obětí diskriminace na základě pohlaví, na kterou se vztahuje uvedený čl. 1 bod 3, pokud jde o přístup k odbornému vzdělávání.
- 3) V případě, že by se žadatel o odborné vzdělávání mohl dovolávat směrnice 97/80 za účelem přístupu k informacím, které má poskytovatel tohoto vzdělávání o způsobilosti dalších žadatelů o toto vzdělávání, toto právo na přístup k informacím může být dotčeno unijními právními předpisy v oblasti důvěrnosti.
- 4) Povinnost stanovená v čl. 267 třetím pododstavci SFEU se neliší podle toho, zda v dotčeném členském státě existuje právní systém založený na zásadě projednací, nebo právní systém založený na zásadě vyšetřovací.

Podpis